

Rättvis omställning i Europa

- kurs med studieresa till Köpenhamn, Bryssel och Paris

12 januari –12 juni 2026

Kursplan

Till vem vänder sig kursen

Detta är en kurs:

- För dig som är nyfiken på samhällsfrågor
- För dig som vill göra skillnad
- För dig som vill lära dig genom att göra

Kursinnehåll

Kursen ger dig kunskap om hur du tillsammans med andra kan arbeta för hållbar utveckling. I kursen lär du dig om hur arbete för rättvis omställning kan bedrivas i rörelser och organisationer. Du får inblick i lokala initiativ för till exempel gröna och mer rättvisa städer, lokal mat, kultur, mötesplatser i byar och stadsdelar och deltagande demokrati.

Världen och Sverige har stora utmaningar, en klimat- och miljökris, växande klyftor mellan rika och fattiga, mellan stad och land, men också hot mot demokratin. På kursen möter vi människor som skapar konkreta alternativ i städer och på landsbygden och vi lär oss mer om hur vi kan vända dagens utveckling.

I kursen utforskar vi dessa frågor lokalt i Gävle och Sandviken, samt på en studieresa till Malmö, Köpenhamn, Bryssel och Paris. På resan möter vi inspirerande grupper och projekt som jobbar med social och ekologisk omställning.

Du får också verktyg för att kunna jobba med projekt och kommunikation. Under kursen lär du dig att använda journalistiska verktyg som podcast, radio och skrivande för att lyfta viktiga berättelser och driva förändring.

Ämnesord

förändringsarbete, aktivism, deltagande demokrati, klimaträttvisa, lokal utveckling, social rättvisa, organisering, social innovation, globala målen, hållbar utveckling

Kursens syfte

Syftet med kursen är att ge deltagarna förståelse för och praktisk kunskap om lokal organisering och olika arbetssätt för rättvis omställning lokalt och globalt.

Färnebo folkhögskola har även följande mål för all kursverksamhet:

- Utveckla deltagarna i riktning mot självständiga och handlingskraftiga människor, som känner ansvar för och solidaritet med andra.
- Ge deltagarna möjlighet att tillsammans erövra kunskap om sin sociala, politiska, kulturella och ekologiska situation.
- Utveckla deltagarnas förmåga att tillsammans med andra arbeta för gemensamma mål.

Kursens syfte är också att, utifrån dess specifika inriktning, möta Folkbildningsrådets riktlinjer (Förordning 2015:218 om statsbidrag till folkbildningen):

- Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.
- Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.
- Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.
- Bidra till att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet.

Kursuplägget

Här följer en beskrivning av kursens tre huvudblock:

Block 1: Introduktion, vecka 3-8

I första delen av kursen jobbar vi med att lära känna varandra och vad det innebär att fungera som en demokratisk grupp. Vi möter boende och aktiva i folkhögskolans närområde som arbetar med solenergi, en tillsammansodling och lokal utveckling. Kursen lyssnar på föreläsningar, ser film och läser om strategier för hållbar utveckling. Vi gör utflykter i naturen vid Färnebofjärdens Nationalpark.

En dag i veckan är förlagd till Gävle. I mötet med boende och aktiva där övar vi på intervjuer, skrivande, foto, radio- och videopodd i en modern studio. Vi läser och diskuterar om olika lösningar för att skapa hållbara miljövänliga städer utan segregation och orättvisor.

Under första perioden i kursen läser vi också om den lokala samhällsnivån och diskuterar hur denna formas av och även är med och formar utvecklingen nationellt och internationellt. Vi läser också klimatkrisen och om olika perspektiv på rättvis omställning, till exempel etiska, sociala, kulturella och ekonomiska perspektiv.

Block 2: Studieresa i Europa, vecka 9-12

I mars åker vi på en drygt 3 veckor lång studieresa där vi gör stopp i Skåne, Köpenhamn, Paris och Bryssel. Vi besöker olika aktörer som jobbar för en grön, mer demokratisk, inkluderande samhällsutveckling, till exempel grupper som fokuserar på mänskliga rättigheter (som boende, el, rörlighet osv), grön omställning och lokal solidaritet.

Vi tar del av guidningar, föredrag, och deltar i workshops. Vi gör också intervjuer och dokumenterar olika exempel på rättvis omställning.

Grupperna vi möter jobbar med olika frågor till exempel bostadsfrågor, segregation, ekonomiska orättvisor, energiomställning, kultur mm. Vi tittar på exempel där medborgare är delaktiga i att förvalta lokala mötesplatser, kooperativa matbutiker, gemensamma odlingar, lokal förnybar energi mm. Vi möter även exempel på organisationer som fokuserar mer på kampanj- och påverkansarbete.

Vi besöker EU-parlamentet och möter människor som arbetar med hållbarhet i unionen, till exempel genom en "Green deal" och genom att ta makten från fossilföretagens lobbyister. Kursen möter europeiska delen av Friends of the Earth (Jordens Vänner) som arbetar för en rättvis omställning i hela världen, just nu bland annat i solidaritet med Palestina.

Block 3: Organisering och kommunikation, vecka 13-24

I sista delen av kursen är vi tillbaka i Österfärnebo och Gävle. Här jobbar vi med att reflektera över och berätta om de exempel, grupper och initiativ som vi bekantat oss med under studieresan. En viktig del är att vi arbetar med att göra radio- och videopodd med stöd av det material vi samlat in under studieresan. Vi fördjupar också vårt lärande genom att läsa, diskussioner och fler studiebesök.

Under detta längre studieblock får du också öva på att organisera aktiviteter och kommunicera kring de möjligheter och utmaningar som vi lärt oss om. Vi övar på att själva hålla i workshops och samtal med utrymme för lärande för en deltagande och rättvis omställning.

Vi jobbar inte minst med stöd av de lokala nätverk vi har i Gävle, Sandviken och Österfärnebo med omnejd.

Kurslitteratur

Du behöver köpa några böcker för att kunna delta på kursen. Tre böcker är preliminärt obligatorisk läsning för alla i kursen. Dessa böcker ger en teoretisk och praktisk grund att stå på för alla som vill jobba med rättvis omställning lokalt och globalt:

- *Större än du nånsin tror – klimatkrisen och den nödvändiga omställningen* (2023) av Staffan Laestadius
- *Ur ruinerna: En ny politik för en värld i kris* (2018) av George Monbiot
- *Den första samhällsnivån - lokal demokrati, planering och finansiering för en hållbar utveckling* (2017) av Ulla Herlitz och Hans Arén

Utöver detta tillkommer utdrag ur andra böcker, artiklar, TV- och radioprogram mm.

Detta förväntas du kunna efter avslutad kurs

Kursen förbereder dig för att arbeta i föreningslivet och med organisationer som företag eller kommuner som vill bidra till en rättvis omställning. Efter genomförd kurs har du fördjupat din kunskap om möjligheterna att arbeta med rättvis omställning. Du har utvecklat förståelse för vilka olika möjligheter som finns och du förstår vikten av att jobba med social innovation och deltagande demokrati för att uppnå en rättvis omställning. Du har även utvecklat dina färdigheter att jobba med berättande för förändring genom video- och radiopodd samt skrivande för webben.

Tjänstledigt och studiemedel

Kursen berättigar till studiemedel från CSN. Om du jobbar och vill läsa kursen kan du ta tjänstledigt för studier. Obs! Även om studier kan berättiga till tjänstledighet måste du tala med din arbetsgivare i god tid om dina möjligheter att ta ledigt.

Ansökan och antagning

Ansökan görs via skolans webbsida. Sista datum att ansöka är 15 november.

När du söker kursen behöver du bifoga ett personligt brev (max 2500 tecken) som innehåller:

- En kort beskrivning av dig och din bakgrund
- Varför vill du gå kursen?
- Du behöver också ange två referenspersoner

Antagning sker efter intervju och kontakt med referenspersoner löpande under hösten.

Antagningsvillkor

Grundläggande krav

Du måste uppfylla följande krav för att kunna komma in på kursen:

- Ha fyllt minst 18 det år som kursen börjar
- Skickat in ansökan i tid
- Varit drogfri i minst 1 år om du tidigare har missbrukat alkohol eller andra droger
- Tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna delta i kursen
- Grundläggande kunskaper i engelska eller franska är en fördel, men inget krav
- Grundläggande kunskaper i datoranvändning

Särskilda krav

- Inga särskilda förkunskaper krävs
- Förutsättningar och vilja att bo tillsammans med övriga studerande och delta fullt ut i kursens olika moment

Urvalskriterier

Om det är fler sökande till kursen än vad det finns platser gör skolan ett urval bland de sökande som uppfyller grundkraven. Till kursen väljer skolan först utifrån:

- De som bedöms vara mer motiverade att studera på kursen
- De som anses ha störst behov av det sammanhang och den pedagogik som kursen erbjuder

Kursekonomi och kostnader

Undervisningen på Färnebo folkhögskola är kostnadsfri, men som studerande på kursen betalar du för boende, mat, resekostnader och kurslitteratur. Kostnaden för detta beräknas till ca 12000 kr/månad. En kostnad som gott och väl täcks upp av studiestödet från CSN. Du betalar en anmälningsavgift på 500 kr som efter kursstart bildar en grund för den gemensamma kursbudgeten.

Plats för kursen

Kursen sker på Färnebo folkhögskola i Österfärnebo, i södra delen av Sandvikens kommun. Nedre Dalälven rinner igenom bygden och här finns bland annat en grundskola, ett rikt föreningsliv, pizzeria, kiosk, Ica, samt ett bibliotek. Här finns också Gysinge ca 5 km från Österfärnebos tätort med Naturum och Färnebofjärdens nationalpark, vandringsleder, vandrarhem, två hotell med populära restauranger. Flera aktiviteter i kursen sker också i Gävle där vi samspelar lokalt föreningsliv, bland annat med stadens stadsdelsnätverk.

Inställd eller reviderad kurs

Om kursen av någon anledning inte kan genomföras kommer de sökande samt antagna informeras muntligt och/eller skriftligt. Senast sex veckor efter senaste antagningsdatum ger skolan om en kurs ska ställas in.

Skolans tillgänglighet för studerande med funktionsnedsättning

Lokalerna där kursen äger rum är inte fullt tillgänglighetsanpassade. Deltagare som behöver särskilt stöd för att kunna genomföra sina studier kan få hjälp med det i viss mån. Sådana behov behöver meddelas kursledningen i samband med ansökning till kursen.

Gemensamt boende under studierna

Som studerande på kursen bor du på folkhögskolan. Tillsammans med övriga studerande ansvarar du för inköp, matlagning, städning mm. Vi arbetar i olika ansvarsgrupper. Tillsammans med övriga kursdeltagare förvaltar du en kursbudget som möjliggör boendet, studieresan mm. Många tidigare deltagare lyfter fram det gemensamma boendet i Österfärnebo som något mycket positivt.

Villkor för att kursen ska anses fullgjord

Kursen ger inte poäng eller examen på samma sätt som en högskolekurs, däremot får du ett studieintyg med en beskrivning av kursens innehåll efter avslutad utbildning där kursen redovisas med Godkänd/Icke godkänd.

Det är obligatorisk närvaro på alla kursmoment.

Hur påverkar frånvaro studiestödet?

Du får studiemedel för studier på folkhögskola när du studerar i den takt som står i din utbildningsplan. Om du har hög frånvaro riskerar du att bli avstängd eller utskriven, vilket påverkar ditt studiemedel från CSN.

Veckor då du varit sjuk, och som Försäkringskassan har godkänt, räknas inte när CSN prövar dina studieresultat.

Vad gäller vid studieavbrott?

Deltagare som vill avbryta sina studier meddelar detta till kursansvarig. Om du har studiemedel från CSN måste du även kontakta CSN och meddela ditt studieavbrott.

Mer information om CSN och andra bidrag finns att läsa på csn.se och folkhogskola.nu.

Lov och ledigt

Veckoplaneringen för kursen kan ibland innebära att vi läser på helgdagar för att kunna ta ledigt på någon vardag i anslutningen till en annan helg då detta innebär bättre möjligheter för hemresor för de som bor långt från skolan. Vi har sammanlagt 11 lediga dagar under kurstiden inklusive röda dagar.

Deltagarinflytande och studeranderätt

Deltagarnas inflytande på Färnebo folkhögskola kan ske både inom ramen för den egna kursen och inom skolan som helhet. I kursernas vardag sker deltagarinflytandet på en rad olika sätt. Bland annat genom kontinuerligt pågående samtal om studiemiljö och kursens upplägg och innehåll.

Studeranderättslig standard

I skolans Studeranderättsliga standard kan du läsa om vilka rättigheter och skyldigheter som gäller på Färnebo folkhögskola, det handlar om både dina och våra rättigheter och skyldigheter.